

Femag.cz a Sexismy.cz

Nejlepší texty

2012–2016

NESEHNUTÍ a Femag.cz
Brno 2016

NESEHNUTÍ (NEzávislé Sociálně Ekologické HNUTÍ)

Jsme sociálně-ekologická nevládní organizace působící především v Brně. Cílem všech našich ekologických a lidskoprávních aktivit je ukázat, že změna společnosti založená na respektu k lidem, zvířatům i přírodě je možná a musí vycházet především zdola. Proto podporujeme angažované lidi, kteří se zajímají o dění okolo sebe a kteří považují zodpovědnost za život na naší planetě za nedílnou součást své svobody.

NESEHNUTÍ

svoboda – zodpovědnost – angažovanost

Tř. kpt. Jaroše 18, Brno 602 00

tel.: 543 245 342

e-mail: brno@nesehnuti.cz

web: www.nesehnuti.cz

FEMAG.CZ

Online feministický magazín vznikl v roce 2012 jako pokračování tištěného časopisu FEMA, který v Brně vycházel v letech 2010–2012. Femag.cz publikuje komentáře o aktuálním politickém a mediálním dění, kulturní recenze a články psané optikou „osobní je politické“. Femag.cz je grassrootovou iniciativou a do jeho tvorby se může zapojit každý, kdo chce narušovat stereotypy o ženách a mužích, bojovat proti sexismu ve veřejném prostoru, podporovat práva sexuálních menšin a oslavovat ženské sebeurčení.

Autorský tým: Petra Havlíková (ed.), Lucie Čechovská, Kristýna Pešáková, Lucie Jarkovská, Kubíček Větrovský, Radek Kubala, Kateřina Kňapová

Korektura: Martina Dragonová

Grafický design a sazba: Denisa Kuimcidis

Vydalo NESEHNUTÍ v roce 2016

ISBN 978-80-87217-25-2

Vytištěno na recyklovaném papíře.

Obsah

Úvodní slovo (Petra Havlíková)	5
Single ženy aneb Smějící se bestie (Lucie Jarkovská)	6
Tak trochu jiný pohled na možnost volby být single/svobodnou ženou v současné Evropě (Lucie Čechovská)	9
Je podle Zemana znásilnění evoluční výhoda? (Petra Havlíková)	11
Když je machismus v ohrožení (Kateřina Kňapová)	12
Smějeme se s brněnskou politologií (redakce)	14
Výzva bezpečnostním studiím: Konference gender a bezpečnost je stále potřeba (Radek Kubala)	16
Chceš na stáž? Tak vyšpul zadnici (Lucie Jarkovská).....	18
O sexistickém tričku, které přistálo na kometě (Petra Havlíková)	21
Jdete do kavárny? Dítě nechte doma (Kubíček Větrovský)	24
Proč má feministka doma růžovou princeznu? (Kristýna Pešáková)	27

Úvodní slovo

Online feministický magazín Femag.cz slaví v roce 2017 pět let své existence a příběhy každodenního sexismu – Sexismy.cz – tu budou už dva roky. Co mají tyto dvě webové stránky společného? Na Femagu píšeme o tom, co se ve světě feminismu i mimo něj děje, komentujeme a recenzujeme. Na Sexismech sbíráme sexistické příběhy, které se lidem staly. A nyní je čas ukázat, že teoretické texty a každodenní život spolu souvisí více, než by se mohlo zdát.

Tento sborník přináší nejúspěšnější texty z historie Femagu i nové texty na nejvíce rezonující témata. Každé téma je navíc doplněno příběhy právě ze Sexismů, které ukazují, jaký dopad má nerovnost žen a mužů na život každého z nás.

Najdete tu téma partnerských vztahů v textech Lucie Jarkovské (Single ženy aneb Smějící se bestie) a Lucie Čechovské (Tak trochu jiný pohled na možnost volby být single/svobodnou ženou v současné Evropě). Podíváme se taky trochu do politiky časově před první přímou volbu prezidenta republiky i do současnosti v mém textu (Je podle Zemanova znásilnění evoluční výhoda?) a textu Kateřiny Kňapové (Když je machismus v ohrožení). Do akademického prostředí zabrousíme v článku Smějeme se s brněnskou politologií i v souvisejícím textu Radka Kubaly (Výzva bezpečnostním studiím: Konference gender a bezpečnost je stále potřeba). V akade-

mickém prostředí ještě zůstaneme s Lucií Jarkovskou a textem Chceš na stáž? Tak vyšpul zadnici a sexismus v médiích probereme v mém článku s názvem O sexistickém tričku, které přistálo na kometě. A nakonec se blíže podíváme na téma rodičovství v textech Kubíčka Větrovského Jdete do kavárny? Dítě nechte doma a Kristýny Pešákové Proč má feministka doma růžovou princeznu?

Femagu přejeme do dalších let mnoho inspirativních textů. A Sexismům naopak přejeme, ať každodenních sexistických situací stále ubývá.

Za autorský tým,

Petra Havlíková

Single ženy aneb Smějící se bestie

Lucie Jarkovská

Je jim třicet, mají atraktivní místo ve firmě, spoustu peněz a ve volném čase si mohou dělat, co chtějí. Zdá se jim to ideální, a tak často promeškají správný čas na změnu – na usazení a založení rodiny.

Takto začíná článek o singles na internetovém serveru Aktuálně.cz. Ale pozor, autorka zde nehovoří obecně o lidech bez stálého partnera či partnerky, na mysl má pouze ženy.

Podle citovaného článku se zdá, jakoby do třicítky každá žena stála před volbou mezi: A) vdavkami s jedním z těch báječných chlapíků, kteří jsou přinejmenším tak fajn, jako ona sama, B) bezuzdným vyděláváním a také utrácením peněz.

Dnešní single třicátnice dle autorky odkládají zásadní životní rozhodnutí (rozuměj výběr možnosti A), protože dávají přednost bezstarostnému životu bez závazků, plnému wellness zážitků a večírků s kamarádkami. Prostě jsou to sobecké potvory. Ale i na ně dojde, autorka jim věští neradostnou budoucnost: jednoho dne budou staré a opuštěné. Naproti tomu dobře vydělávajícím a nezadaným mužům třicátníkům prorokuje šťastný manželský život, který zrealizují po čtyřicítce či padesátce s roztomilou dvacítkou, která nebude tak bláhová, aby zásadní životní rozhodnutí odkládala do třicátých narozenin.

Přemyslím o single ženách po třicítce ve svém okolí a nemůžu si vybavit ani

jednu takovou požitkářskou fúrii, jakou popisuje článek. Většina jich je značně usazená – mají stabilní práci, bydlení, kromě wellness a večírků pomáhají třeba hlídat děti svých kamarádek nebo se občansky angažují za spravedlivou společnost. Některé mají velmi náročnou a nestabilní práci v neziskovém sektoru nebo ve vědě a výzkumu. Ale ani to mi nepřipadá jako zásadní prohrěšek proti všeobecné morálce.

Některé partnera pro život aktivně nehledají, jiné to zkoušejí třeba na seznamkách. Podle toho, co mi o svých zkušenostech s nimi vyprávěly, se mi nezdá, že zásadním problémem jsou prostopášné ženy, které jdou raději na masáž, než aby si vyšivaly výbavu.

Kolegyně Hanka s doktorátem v přírodních vědách se například na prvním seznamkovém rande dozvěděla: „Příště mi napiš předem, že máš prsa po tatínkovi.“

Jiná známá mi poslala několik seznamkových inzerátů:

Tak jo, slevím tedy ještě trochu ze svých požadavků. Uvítám odpověď od dívky, která nevypadá jako hroch (BMI = normal) a zvládne i složitější věty (IQ cca 120) než otrěpané „Zaujal mě tvůj inzerát“ či „Chci se s tebou seznámit“. PS: Vy, ženy, kterým biologické hodiny odbíjejí poledne, či již dokonce nějaký rok jedete na rezervu, prosím, ušetřete mě svých odpovědí... pohádky o tom, jak mládí

začíná po třicítce, vyprávějte raději později před spaním svým embryím v programu in vitro fertilizace.

No holky, to se tu mezi Vámi opravdu nenajde žádná zoufalka, která nevypadá jako Michelinkova ségra, nemá IQ tykve, je trochu soudná, má kultivovaný projev (jak ústní, tak písemný) a do důchodu jí zbývá ne méně než 35 let?!

Věčný snilek a optimista hledá partnerku, která by ho uklidnila a kterou by on mohl těšit. Starší 30 ani nepište. (uveden věk 41)

A jsou i pánové, kteří nepředstírají opravdu vůbec nic. Na základě článků podobných tomu na Aktuálně.cz nejspíš předpokládají, že ženy, které se zatím nedostaly pod čepec, vezmou za vděk kýmkoli. Než by riskovaly osamělé stáří, s vděčností přijmou roli služky:

*Nehledám zde žádnou rovnoprávnou partnerku... spíš se tu jen tak rozhlížím, zda by se mezi zdejšími zoufalkami nedala najít nějaká adekvátní náhrada za mou již pomalu dosluhující matku – v podstatě jenom taková kuchařka, uklízečka, pradle-
na, služka a otrokyně v jednom, která by navíc měla příjemně nízké provozní náklady, nebyla moc náročná na údržbu a hlavně při všem zbytečně neremcala. Pokud by náhodou dotyčná byla i pohledná, mohl bych jí za odměnu čas od času propůjčit i funkci domácí bohyně!*

Připadá mi zajímavé, že dotyční pánové (kromě jednačtyřicetiletého optimistického snílka) v inzerátech nepovažují za nutné nějak představit sebe, jen diktují své požadavky na potenciální partnerky. Hlavní předností chlapa je prostě to, že je to chlap. Díky příslušnosti k tomu-

to pohlaví může ženě nabídnout přeci to nejdůležitější: osvědčení o normalitě a zdánlivou ochranu před temným a osamělým stářím.

Matně si vybavuji celkem slušnou řádku žen, které po smrti partnera upadly do depresivní agónie a posledních partnerů, dvacet i více let svého života dožily v jakémsi zásvěti, mučící své děti vzpomínkami na to, co měl jejich tatínek tak rád k obědu. Stejně tak znám několik žen, které se nikdy neprovdaly, neměly děti, ale kolem šedesátky žijí aktivním životem. Byly vždy zvyklé spoléhat samy na sebe, nezaskočila je ani smrt partnera, ani odchod dospělých dětí, jako některé jejich vrstevnice, kterým rodina vyplňovala 150 % jejich existence. Celý život budovaly dobré přátelské vztahy nebo vztahy s dalšími členy rodiny, takže by to chtělo nejspíš nějakou morovou ránu, aby o všechny tyto vazby přišly. Ale možná mám jen divné známé, které nějakým ošemetným figlem způsobily, že nejsou osamělé, i když by podle všeho měly být.

Jak řekla maminka mé kamarádky Adély: „Po třicítce raděj rozvedená, než svobodná.“

Takže, jak si najít alespoň partnera, s nímž se můžu za nějaký ten měsíc rozvést? Zajímavou možnost představuje speed-dating. Seznamovací agentura pronajme bar nebo restauraci a za poplatek zprostředkuje setkání nezadaných. Každý stráví průměrně 5 minut u stolu s dalším účastníkem či účastnicí a nezávazně si povídají. Po uplynutí času se všichni posunou k vedlejšímu stolu a povídají si s dalšími protějšky.

Nakonec vyplní zúčastnění formulář, ve kterém uvedou, koho by chtěli vidět znovu. Pořadatelé pak dotazníky zpracují a když se nějaká dvojice ve svém zájmu shodne, předají jim na sebe telefonní čísla a e-mailové adresy. Zní to celkem příjemně – žádné sáhodlouhé dopisování se zajícem v pytlí.

Nicméně známá, která se již několika takových akcí účastnila, mi je popsala následovně: sedí tam deset příjemných, upravených, nezávislých a zajímavých žen, proti deseti buď obézním nebo rachitickým zoufalcům s mastnými vlasy a v zapocenyých svetrech. O většině z nich se v průběhu rozhovorů dozvíš,

že bydlí u rodičů, nemají práci a „*poslední rok byli nějak mimo*“. Akce je to prý skvělá, ne však k hledání partnera, ale k nalezení prima kamarádek. Chlapci po akci odejdou do svých dětských pokojíků a děvčata zůstanou a mají příjemný večírek s vrstevnicemi podobného naturelu a v podobné životní situaci.

A jsme zpátky u toho – zase ty dámské večírky nezodpovědných žen. Namísto toho, aby nabídly svým protějškům, že převezmou péči o ně od jejich matek, raději sedí v baru a smějí se svým humorným historkám ze seznamky. Svobodné smějící se bestie. Osamělé stáří na ně.

Otec sexista... a najednou si všiml, že má dceru

Můj otec je sexistický a šovinistický prase. Má neustále plnou hubu keců na ženský všude kolem sebe, od „ta má teda kozy jako vozy, šla si je vyvenčit“ po „co znalosti, ale ta má stehýnka“.

Vždycky se strašně divil, že mi tyhle věci nepřijdou vtipný a říkám mu, že si myslím, že tohle je prostě špatně. Ale poprvé se nad tím zamyslel asi až před měsícem. Byla jsem totiž na dovolené v Itálii a on se ptal, jaký to bylo. Tak jsem po pravdě řekla, že stačilo, aby se ode mě přítel vzdálil na deset minut a hned mě dvě nechutný prasata obtěžovaly. A že nechápu, co si jako slibují za reakci, když na mě pokřikují něco o kozách – jako že se jim nadšením vrhnu k nohám? Otec na to nic, jenom pak byl dlouho zticha. Tak uvidíme v létě, až budu znova na návštěvě, jestli se něco změní...

Lenka

Žena má být hlavně matka

Při přátelském rozhovoru s knězem, dlouholetým přítelem (nejsem věřící), jsem se dozvěděla nemilou věc. V rámci rozhovoru o papeži Františku, kterého mám velice ráda pro jeho moderní názory a lidskou stránku, jsem zkonstatovala, že by vlastně už mohly být papežem i ženy, že by bylo dobré, kdyby zastupovaly dříve ryze mužské posty, jak je to v dnešní společnosti již běžné.

Bylo mi sděleno, že žena již svou roli má: „Je potřeba, aby ženy byly spíš dobrý mámy. I papežů! Ty pak ovlivněj všechno.“

Nestačila jsem se divit, ženin životní úděl je být „jen“ matkou? Otec při výchově snad není třeba?

Sami

Tak trochu jiný pohled na možnost volby být single/svobodnou ženou v současné Evropě

Lucie Čechovská

Eleni je 13 let a žije kousek za řeckým městem Thessaloniki v romské osadě, která oficiálně neexistuje. Rodiče jí nedovolí chodit do školy, vlastně jí nedovolí chodit vůbec nikam. Eleni je totiž ve věku, kdy jí hrozí, že ji někdo unese a přinutí ke sňatku. „Sledují ji, jezdí kolem našeho domu, zpomalí a dívají se na ni“, říká její vystrašená matka Paraskevoula.

Úryvek pocházející z článku o realitě nucených sňatků romských dívek ve velmi nízkém věku, zveřejněný na webu openDemocracy, je jen jedním ze střípků, který upozorňuje na problém vícečetné diskriminace romských žen a dívek. Ta se děje ze strany majoritní společnosti v důsledku přetrvávajících protiromských nálad a současně postupného vytráčení se genderové perspektivy z národních strategií integrace i jejich evropského rámce. Stejně tak ale k diskriminaci romských žen a dívek dochází také zevnitř některých romských komunit.

Před nedávnem jsem se vrátila ze setkání evropských organizací, které ve členských státech EU prosazují dodržování práv Romů a Romek a usilují o pozitivní změnu života mnoha romských komunit v Evropě. Saska Jovanovic je ředitelkou italské romské organizace Association Romni Onlus. Pochází ze skupiny Sinti,

kteřá je jednou z mnoha romských skupin žijících v Evropě. Saska se narodila v Kosovu, které ve svých 16 letech opustila kvůli válce. Po příchodu do Itálie začala aktivně hájit práva komunit Romů a Sintů a zapojila se především do ochrany práv a podpory emancipace romských a Sinti žen. Uznání rovnosti a důstojnosti romských žen není cílem pouze pro úspěšné zapojení se romských žen do sociálního a kulturního života, ale je to také cesta, jak zlepšit situaci celých rodin. Setkání se Saskou mi znovu otevřelo oči. Kampaň Marry When You Are Ready, kterou Saska na setkání představovala, a která upozorňuje na formu násilí na romských dívkách a ženách v podobě raných sňatků dívek ve věku od 9 do 15 let, otevírá mnohem hlubší souvislosti tohoto problému a ukazuje, jakým mezerám v ochraně práv čelí současná Evropa. Brzké, často nucené sňatky, kterým v některých případech předchází únos, se v konečném důsledku rovnají nulovému vzdělání, žádné práci, vysokému ohrožení na zdraví a hlubokému pádu do propasti chudoby u romských žen.

Na tuto situaci se pak nabaluje tlak v podobě předsudků a stereotypů, ne-li nenávislných projevů ze strany majoritní společnosti, v němž romské ženy čelí obrazu, že nejsou k ničemu jinému, než

k plození dětí, na které čerpají sociální dávky. Z mnoha důvodů omezený přístup do veřejného prostoru a možnost podílet se na rozhodování o změnách, které mají dopad na jejich životy, způsobuje, že romské ženy a dívky zůstávají neviditelnou skupinou. A stejně tak zatím zůstává pro veřejnost neviditelná i snaha mnohých z nich zajistit si práci, která by jim dovolila sladit jejich roli v rodině s možností přivýdělků, snaha zajistit lepší vzdělávání a život pro své dcery a syny nebo snaha čelit domácím násilím. Mnoho z těchto žen vystupuje na obranu práv celé komunity či romské menšiny, navzdory tomu, že čelí kromě etnické diskriminace také diskriminaci na základě genderu.

„Byla jsem zamilovaná do jednoho kluka od nás z vesnice, ale jeden den k nám přijeli příbuzní a řekli mi, že s nimi odjedu a vezmu si jejich syna. Chtěla jsem utéct. A vidíš, teď tu sedím. Časem jsem si zvykla. Ale někdy si říkám, že by mi bez něj bylo líp“, řekla mi před časem Ilona.

Ilona je Romka původem ze Slovenska. Se třemi dětmi střídavě hledá a nachází práci. Nejmladší dcera nastoupila do první třídy a tak Ilona musí být nejpозději o půl jedné před školou, aby ji vyzvedla. Za další hodinu či dvě přichází starší děti a kolem šesté hodiny odpoledne se vrací muž z práce a usedá ke stolu s večerí. Když s Ilonou sedíme nad kávou a zeptá se mě, jestli už mám muže, po chvíli si sama odpoví: „Máš čas, uživej si“.

Můj status je z pohledu okolní společnosti tzv. single žena po třicítce. Většina lidí se mě proto hned po pozdravu

zeptá, jestli jsem vdaná a mám děti. A ti, kteří mě znají, se obvykle ptají, jestli už jsem si někoho našla. Poté přichází věty jako „*Co s tebou bude? Ani chlapa nemáš, ani nevyděláváš hodně peněz.*“ „*To je divné, že si nemůžeš nikoho najít.*“ „*Už aby se něco ve tvém životě změnilo.*“ A když jim povídám o své práci, která je plná změn, plná zajímavých lidí, odvážných žen a mužů a neuvěřitelných cest do různých zemí, je to prý jenom moje snaha zamaskovat to, že ještě nejsem vdaná a nemám děti. Navzdory mé snaze ukázat jim, že mě práce, cestování a poznávání baví a naplňuje, dokud třeba nepřijde moment, kdy budu velmi ráda pracovat, cestovat, poznávat, vychovávat a pečovat o své děti.

V těchto chvílích si vzpomenu na Ilonu, Sasku a všechny ty romské dívky a ženy, jejichž životní dráhy se buď neubírají podle očekávání ostatních, nebo jsou přinucené je ohnout pod tlakem jiných. Vzpomenu si na rozhovory s romskými ženami a dívkami, které čelí tomuto tlaku vícenásobně s reálným ohrožením jejich psychického i fyzického zdraví. Na ty, které neměly volbu, ať už by byla jakákoliv a na ty, jejichž šance na změnu má několikanásobně více překážek.

A proto být single nebo nesingle není, oč tu běží. Jde o možnost učinit svobodnou volbu a být „*Marry When i am Ready*“, bez ohledu na to, kdy, kde a s kým to bude. Toto přeji nám všem.

Je podle Zemana znásilnění evoluční výhoda?

Petra Havlíková

„Víte, jaký byl rozdíl mezi knížaty a zemany? Knižata měla právo první noci, a tak zdegenerovala, neboť ty nevolnice nemusela znásilňovat, vydávat na to energii. Zatímco my zemani jsme si věci museli těžce vybojovat nejen v sexuální oblasti, proto jsme nezdegenerovali.“

Miloš Zeman se za tento výrok dočkal rychlé kritiky především proto, že označovat někoho na základě jeho původu za zdegenerovaného je neetické a agresivní. Nejvíce mě zaráží, že možnému budoucímu prezidentovi České republiky připadá znásilňování jako evoluční výhoda.

Je opravdu možné, že se zatím nikdo nepozastavil nad tím, že prezidentský kandidát mluví o znásilnění takřka jako o normální věci? Mně to tedy normální nepřipadá. A nechci žít ve společnosti, v níž je to považováno za normální. Do jakých rozměrů může tolerance sexuálního násilí narůst, můžeme vidět v současné Indii, kde není výjimkou hromadné znásilňování žen za bílého dne a na veřejnosti.

Z nominace na Kyselou žábu

„Přijďme o krásu žen, protože ty budou zabaleny v burkách od hlavy po paty včetně obličejů, kde máte jen takovou látkovou mřížku,‘ uvedl dále prezident. ‚No tak dovedu si představit ženy, kde by to bylo zlepšení, ale takových žen je málo a zrovna tady nikoho takového nevidím,‘ podotkl.“

„Prezident Miloš Zeman považuje jednání dvou Česek unesených v Pákistánu za nerozumné. ‚S děvčaty se určitě nesejdu. Jednaly neprozřetelně a udělaly starosti rodině i českému státu,‘ řekl.“

Miloš Zeman

Když je machismus v ohrožení

Kateřina Kňapová

Před prezidentskou volbou vzbudil Miloš Zeman v určitých kruzích pohoršení svými výroky o znásilňování, kterému se museli dávní zemani, na rozdíl od knížat, oddávat, aby jejich geny přežily a namísto degenerace se dále rozvíjely. V zemi, kde si třetina obyvatelstva myslí, že za znásilnění si jeho oběti vlastně můžou samy, to pohoršení bohužel nebylo všeobecné a Zeman nakonec volby vyhrál. Jeho výroky jsou však jedny z mnoha v dlouhé řadě podobných, pocházejících zejména od mužů na vysoce postavených místech, jež mají možná pocit, že jimi více politických bodů nasbírají, než ztratí. Do veřejného prostoru však našťásti vstupuje stále více sebevědomých žen, které se s machismem smířit nechtějí.

Ženy tvoří polovinu populace, na českých vysokých školách dokonce 60 % všech studujících. Ženy se u nás dostávají čím dál častěji i do pozic, které z nich vytváří ženy „veřejné“ – ať už jsou to političky, ženy na významných postech v byznysu, novinářky nebo třeba „jen“ ženy, které se dostanou na veřejnost proto, že něco zajímavého dokázaly – pěkným příkladem je třeba studentka Vendula Fialková, jež uspěla nejlépe ze všech v mezinárodní maturitě a míří na Oxford. Což často vůbec není jednoduché, jelikož v českém kontextu je i veřejnoprávní televize scho-

pná prokázat naprosté nepochopení důležitosti zastoupení žen například mezi hosty diskusních pořadů, navzdory tomu, že jí to ukládá Kodex. Tak či onak, objevují se ženy stále více i se svými názory na postavení žen v české společnosti a tlumočí své představy o genderových rolích. Ty jsou zcela bezpochyby více pluralitní, než představy o rolích žen a mužů, které měly jejich matky nebo dokonce babičky.

V tomto momentu přichází machistický zpětný úder a přívalová vlna mužů ve středních letech, kteří prostě musí ženám (a abych byla fér, tak i některým mužům) řádně vysvětlit, jak by měly žít své životy, vychovávat děti, případně, že by se měly smát sexistickým vtipům, které jim ani nepřijdou vtipné. Zde si laskavý čtenář a čtenářka doplní prakticky jakoukoliv reakci na kritiku sexistické reklamy. Koneckonců živě si vzpomínám na reakci zlínské ČSSD na kritiku reklamy, jež nakonec vyhrála Sexistické prasátečko: „Nemyslím si, že by reklama byla sexistická. Někdo ji tak může považovat, ale není to nic křiklavého. Možná to nějaké puritány poborší, někdo jiný se zase usměje a řekne: ‚Kurňa, to je zábavné.‘“ Opravdu se celkem pravidelně nestačím divit, kolik expertů na psychologii předškolního dítěte, případně veřejné mínění českých

rodin, se najednou ve veřejné sféře objeví a zasvěceně vyloupují všem ženám, které by snad chtěly žít svůj život jinak, než bylo až doposud obvyklé a „normální“, že tím poškozují celé své okolí. Je pravdou, že povýšené komentáře a muži „vysvětlující“ ženám, jak mají věci chápat, jsou vlastně ještě ta příjemnější varianta. Tou méně příjemnou jsou nářky a výhrůžky, o kterých ví své třeba české novinářky Silvie Lauder nebo Nora Fridrichová. První jmenovaná v reakci na své články s tematikou ženských práv celkem pravidelně dostává mailů urážející tu její vzhled, tu zase pisatelé dochází k názoru, že Lauder je feministka proto, že je sexuálně neuspokojená. Druhá jmenovaná dokonce podala kvůli výhrůžkám násilím trestní oznámení. Když se patriarchát a machismus otrásá, přitvrzuje i jeho obrana.

Je ale taková strategie udržitelná nebo je nevyhnutelné, že machismus postupně vyhyne? Velvyslankyně Švédska, Annika Jagander k tomu říká: „Nejdříve se nám vysmívali. Pak nás ignorovali. Pak s námi bojovali. A pak jsme to vyhrály.“ Dnes už ve Švédsku nemají vládu, v níž je míň žen než mužů. „*Vždycky aspoň stejně, víte,*“ usmívá se Jagander. V souvislosti s pluralitou přítomnou v životním stylu a preferencích nastupujících generací by se mohlo zdát, že tvrdé údery, které machismus rozdává na všechny strany, jsou jakýmsi posledním záchvěvem. Konečkonců mladé ženy jsou více sebevědomé, často méně svazované společenskými normami v otevřeném světě. Na druhou

stranu je ale třeba dodat, že prostor pro budování ženského nebo obecně anti-machistického či anti-sexistického sebevědomí nebo sebevědomění v prostředí, kde machismus dává hlasitě najevo, že stále žije, není nic snadného ani samozřejmého. Třeba i proto, že situace mužů, minimálně některých, se nelepší a už vůbec ne tak rapidně, jako je tomu u žen. Naopak muži se v mnoha ohledech ztrácejí i ve svých tradičních doménách, protože se na jejich místo derou nejen ostatní muži, ale i ženy. Pro ty, kdo stojí na frontě boje proti machismu, to představuje výzvu a další motivaci pro nekonečnou úsilí o zlepšování světa, v němž žijeme, tak, aby byl přátelský pro muže i ženy. Jen tak machismus vyhyne dřív, než v době našich vnuček a pravnuců.

Smějeme se s brněnskou politologií

Redakce

Prvního dubna umístili na stránky katedry pozvánku na letní školu Gender a bezpečnost s následujícím popisem: *S radostí oznamujeme, že oddělení BSS bude na konci léta pořádat letní školu „Gender a bezpečnost“. Cílem letní školy je reflektovat stále aktuálnější téma represe sexuálních menšin v zemích jako jsou např. Rusko, Uganda, Súdán, Spojené arabské emiráty, Nigérie a další. Pozornost bude dále věnována i tématům jako druhé či třetí pohlaví v bezpečnostních složkách.* Nebo to tak alespoň připadá oboru bezpečnostní a strategická studia (BSS) na brněnské katedře politologie (FSS MU), kde vyučující vymysleli povedený aprílový žertík.

V Kamerunu například strávil Roger Jean-Claude Mbedé rok ve vězení za SMS: „I’m very much in love w/u“. Pak zemřel – na následky násilí, které zažil ve věznici.

Příklady brutálních homofobních vražd jsou hlášeny z Ruska, kde platí zákon o zákazu propagace „netradiční sexuální orientace“ mezi nezletilci. Putin v Rusku zakázal Pochody hrdosti stejně jako jednu z největších gay organizací Coming Out.

Vy se nesmějete? Proč? Vždyť je to tak legrační.

Vlastně to zní rozumně a zajímavě. Jak píše jeden z komentářů na Facebooku: *„Kdyby převažující naladění BSS nebylo ve*

své maskulinitě tak antigenderové, tak by to ovšem byla zajímavá (neaprilová) konference, ta témata mají opravdu globální relevanci.“

Jeden z vyučujících katedry politologie na FB však vysvětluje, že vtip není ani tak v tom, že někde někoho diskriminují či zabíjejí z důvodu odlišné sexuální orientace, ale v tom, že to brněnské politology vůbec nezajímá. Dělalí si prý takhle legraci sami ze sebe a říkají tím něco jako: Podívejte se, jací jsme to ale ignoranti, my se vůbec nezajímáme o to, co zbytek světa považuje za důležité.

Ale není i tohle spíš k pláči?

Něco pozitivního si však z tohoto žertíku přeci vzít můžeme – uvědomit si, že naštěstí nežijeme v Putinovském Rusku, ani v Jemenu, Súdánu nebo Saúdské Arábii, kde můžete být za lesbickou či gay orientaci odsouzeni k smrti. Naštěstí žijeme jen ve společnosti, kde na sebe homofobie bere podobu aprílových vtípků nekolegiálně namířených proti kolegyním z jiného oboru. Stačí říct gender a už se zase všichni za břicha popadáme. A pokud se za ně nepopadáte, tak samozřejmě nemáte smysl pro humor a jste suchaři, popřípadě to signalizuje vaše totalitářské sklony.

Jak se v diskusi vyjádřil další z brněnských vyučujících: *„Jsou lidé, kteří by za vtipy zase rádi zavírali do převýchovných pracovních táborů alias lágrů hlavně*

xenofobní, homofobní a tupé Čechy, kteří ještě nepřijali vyšší kulturu politické korektnosti a dělají si srandu z tak vážných věcí...“

Upřímně řečeno, nikoho bychom nikam zavírat nechtěli, jen se trochu bojíme příštího apríla.

Bude akademické pracoviště renomo-

vané univerzity vtipkovat třeba na téma politických poprav v Číně, nebo to je na rozdíl od vězněných a zabitých leseb a gayů příliš málo gender a tudíž málo k popukání?

„Vidím, že tu nikdo není...“

Jsem doktorandka, pracuji v akademické sféře a věnuji se vlastní výzkumné práci. Občas k nám na pracoviště někdo přijde pro radu nebo chce nějaké materiály, takže návštěvy u nás nejsou vzácné. Jednoho dne jsem seděla v práci u stolu, ostatní kolegové a kolegyně byli pryč. Do místnosti vstoupila mladá žena, asi studentka hledající nějakou vědeckou kapacitu, pohlédla na mě a pravila: „Vidím, že tu nikdo není, tak já zase půjdu“. Vyřeštila jsem na ní oči a ptala jsem se sama sebe, jestli není náhodou blázen. Pak mi to došlo: považovala mě za bezvýznamnou sekretářku, nikoliv za vědeckou pracovníci. Pro ni jsem byla „nikdo“.

Johana

„Ženské“ ve vědě

V prvním ročníku na vysoké škole se náš profesor chemie znechuceně rozhlídl po přednáškové místnosti a prohlásil, že na jeho vkus je v místnosti moc ženských a že on se postará, aby jich na konci roku bylo výrazně méně. O několik let později, na konci doktorátu, mi chtěl můj školitel veřejně pográtulovat. Podal mi ruku a před celou vědeckou skupinou pronesl, že jsem nejlepší doktorand, kterého kdy měl. A že je jen velká škoda, že jsem bohužel ženská. A o pár let později mi vědecký kolega v práci řekl, že kdo chce dělat vědu, tak by neměl mít děti. Když jsem namítla, že on má tři syny, tak zvedl obočí a pronesl, že mluvil specificky o ženských.

Výzva bezpečnostním studiím: Konference gender a bezpečnost je stále potřeba

Radek Kubala

Již je to více než dva roky, co brněnská katedra politologie zveřejnila na svých webových stránkách aprílový vtípek o pořádání smyšlené konference s názvem Gender a bezpečnost, jejímž cílem měla podle autorů vtípu být reflexe stále aktuálnějšího tématu represe sexuálních menšin v zemích jako jsou např. Rusko, Uganda, Súdán, Spojené arabské emiráty, Nigérie a další. Smyslem vtípu byla podle jednoho z vyučujících katedry „nepravděpodobnost konání podobné konference pod záštitou jejich katedry.“

Pokus o vtíp probudil živou diskuzi, během níž se ozývaly hlasy, aby se podobná konference přece jen uskutečnila, jelikož bezpečnost žen, dívek a sexuálních menšin (nejen) v rozvojových zemích není marginálním tématem, nad kterým bychom se měli smát. V souvislosti s tématem migrace, ale také na mnoha dalších příkladech můžeme i dnes ukázat, že uspořádat vážnou konferenci zabývající se bezpečností žen a sexuálních menšin po celém světě, je pravděpodobně ještě aktuálnější, než před dvěma roky.

Podle Úřadu vysokého komisaře pro uprchlictví OSN více než polovinu lidí utíkajících před válkou tvoří ženy a dívky. Ženy však nejsou v bezpečí ani ve svých domovských zemích. Podle statistik

OSN má třetina žen ve světě zkušenosti s psychickým nebo sexuálním násilím, nejčastějšími pachatelé jsou přitom životní partneři. Dvě stě milionů žen ve třiceti zemích muselo podstoupit nucenou obřízku. Ženy a dívky jsou podle výzkumů zranitelnější i vůči dopadům klimatických změn. V kontextu tzv. klimatického uprchlictví (nucené opuštění domova kvůli špatnému životnímu prostředí nebo ekologické katastrofě) eviduje OSN osmdesátí procentní zastoupení žen a dívek.

Z perspektivy LGBTQ lidí je nejhorším místem pro život Jamajka, která je známá častými vraždami sexuálních menšin a kde za mužskou homosexualitu hrozí až deset let vězení. Například před třemi lety zde mafie ubodala k smrti sedmnáctiletého Dwayna Jonese, homosexuálního chlapce. Před dvěma lety sociálními sítěmi prolétlo otrěsné video, na kterém je ve stejném městě kamenován dvacetiletý chlapec kvůli své sexuální orientaci a před dvěma měsíci byli zavražděni další dva LGBTQ aktivisté.

V Rusku se od roku 2013, kdy byl zaveden zákon zakazující šíření tzv. homosexuální propagandy, podle studií mnohonásobně zvýšil počet útoků na sexuální menšiny. Ve wahábitické Saúdské Arábii je homosexualita zcela postavena

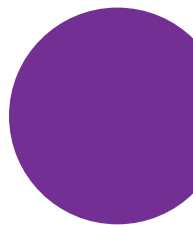
mimo zákon, příslušníci a příslušnice sexuálních menšin jsou stíháni a veřejně trestáni. Podle Washington Blade v letošním roce přibyl v Saúdské Arábii počet poprav sexuálních minorit oproti dřívějším dobám, podle jednoho ze saúdských žalobců kvůli tomu, že internet a sociální sítě nenávratně přetváří sexuální identitu lidí. Nejinak je tomu například v Gambii nebo Nigérii, kde je homosexualita postavená mimo zákon. V Iránu hrozí ženám za projevy homosexuality padesát ran bičem, v případě recidivy smrt.

Násilí na LGBTQ lidech však není záležitostí pouze třetího světa nebo východních zemí. Není to tak dávno, co v americkém Orlando Omar Mateen postřílel téměř padesát návštěvníků tamního gay klubu. V americkém Brooklynu letos v květnu zavraždil útočník pětatřicetiletou Alwasí Tyson, která randila s útočnickovou ženou. Násilí na LGBTQ lidech nemusí být nutně explicitní, mnohdy bývá praktikováno symbolicky. V České republice před dvěma lety spáchal sebevraždu synovec známé moderátorky Ester Janečkové, který se oběsil kvůli homofobním předsudkům s nimiž se běžně setkával.

Z výše uvedených příkladů můžeme jasně vidět, že i dnes by konference s názvem Gender a bezpečnost měla své opodstatnění. Tlak na sexuální menšiny po celém světě je stále silný a v mnohých zemích čelí každodenní represí. Diskuze, kterou vyvolal laciný vtípek brněnské politologie na apríla před dvěma lety, by tedy neměla zapadnout ani dnes. Konference Gender a bezpečnost je stále

aktuální, neměla by zůstat pouze vtípem.

Vyzýváme proto obor bezpečnostních a strategických studií na FSS, aby ve spolupráci s katedrou sociologie a oborem genderových studií skutečně uspořádal konferenci na téma genderu a bezpečnosti.

Chceš na stáž? Tak vyšpul zadnici

Redakce

Plesová sezóna se kvapem blíží a s ní také nejrůznější společenské události, jako vyhlašování nejlepších sportovců (možná i sportovkyň), novinářů (možná i novinářek), i nejzářivějších hvězd show-businessu.

Spolu s tím se rozjíždí také sezóna Missek a tady budou ženy rozhodně převažovat. Komu by se zdálo, že volba Miss je prostě takovou trochu pokleslou lidovou zábavou, v níž je zbytečné hledat nějaké hodnoty či ideály, nechť váží slova. Na rozdíl od pokleslých zábav typu pivní slavnosti pořádá svou volbu Miss i nejedna univerzita.

Na jedné straně se univerzity snaží získat nejrůznější granty Evropské unie na podporu rovnosti žen a mužů, lákají ženy do vědeckých oborů, v nichž je jich málo, a snaží se zapojit do různých projektů na sladování práce a rodiny. Na straně druhé, zřejmě v rámci snahy o vyváženost, nejednou svou aktivitou dokazují, že vědí, že muži i ženy mají ve společnosti svá jasně definovaná místa a měnit zařazení pořádky je třeba s velkou rozvahou.

Vysoké školy jsou podepsány pod nejrůznějšími sexistickými reklamními kampaněmi (VUT, ČVUT) a neváhají svým studentkám připomenout, že diplom z jejich školy jistě není špatný, ale mnohem lepší jsou korunky královen krásy.

Soutěže (ženské) krásy na akademické půdě se snaží zdůraznit, že jim jde nejen o tělo, ale i o ducha. Právě se rozjízďející MISS Academia si zvolila motto „Miss, která má (s)mysl“. Propagační klip však rychle každého uklidní, že tady o žádné klání intelektu nepůjde, a že jde o starý známý příběh – příběh krásných žen a jejich mužských obdivovatelů.

Bez ohledu na to, zda je muž mladý ambiciózní hezounek, nebo postarší břicháč, vždy je tak trochu členem komise rozhodující o tom, která žena je hodna opovržení a která ukápnutí vilné sliny. A žena vždy tak trochu stojí před komisí, nehledě na to, zda stojí v plavkách na molu, v bundě na autobusové zastávce nebo třeba před svým pedagogem v kabinetu při zkoušce.

Ve čtvrtek 20. listopadu 2014 volila svou Miss taky Vysoká škola ekonomická. Soutěž má být podle pravidel (zveřejněných na internetu) soutěží krásy těla i ducha studentek VŠE v Praze.

Za přítomnosti děkana Národohospodářské fakulty Ing. Miroslava Ševčíka, CSc., jehož pracoviště převzalo nad soutěží záštitu společně s Uníí studentů, a za podpory Hlavního města Prahy a městské části Prahy 3, měly nakonec studentky možnost předvést především své tělo.

I ti otrlejší jedinci byli poněkud zaskočení při disciplíně, v níž byly soutěžící vyz-

vány k předvedení svých třesoucích se hýždí při tanci zvaném twerk. Jeden z organizátorů soutěže, Adam Kožela, se ke zděšeným reakcím, které zaplavily Facebook, vyjádřil následovně: „*Souhlasím s tím, že vystoupení v dané podobě nebylo vhodné a na akci této úrovně se nehodilo. Tato část programu byla plně v režii mediálního partnera Extra.cz a ačkoli bylo domluvené taneční vystoupení na téma twerku a i děvčata o tom věděla, výsledná podoba byla daleko bulvárnější a více vulgární, než jsme očekávali. Bohužel nám toto předem nebylo známo a v průběhu večera již nebylo v našich silách to jakkoli ovlivnit. Těm z Vás, které to pohoršilo, se omlouváme.*“

Kdo s čím zachází, tím taky schází. Možná, že Extra.cz není ideálním mediálním partnerem pro univerzitní klání. Anebo je to tak, že dnes už ani promenáda v plavkách není, co bývala, prostě netáhne a udělat solidní „event“ vyžaduje nová inovativní řešení.

Ale abychom nebyly nespravedlivé, twerkové taneční vystoupení je vážně dřina. Na pohled se zdá, že jen tak zatřesete hýžděmi, ale zkuste si to. Z feministického hlediska moc velký rozdíl mezi twerkem a promenádou v plavkách není. Jen když mladé ženy pochodují spořádaně po molu, aniž by při tom dělaly kopulační pohyby, zdá se to obvykle veřejnosti v pořádku. Z tohoto hlediska je fajn, že MISS VŠE nijak nezakrývala, o co při vystavování ženských těl vlastně jde.

Jenže scéna z párty MISS VŠE zveřejněná na FB připomínala spíš než taneční vystoupení mazáckou šikanu v přímém

přenosu. Ne všechny dívky vypadaly, že jsou z možnosti předvést se ze zadu nadšeny. Soutěžící byly povzbuzovány k co nejlascivnějším pózám, moderátorka je poplácávala po natrásajících se pŕlkách, finalistky této disciplíny přiměla k výživným prvkům na podlaže.

Pokud máte dojem, že soutěž v třesení pozadím není ideálním kláním pro vysokoškolské studentky (nezapomeňme, že šlo svým způsobem o školní akci, které se zúčastnil i Spectabilis Ševčík), možná Vás uklidní, že studentky soutěžily o skutečně hodnotné ceny, které je mohou posunout v jejich kariérách.

Vítězky získaly prestižní pracovní stáže. Soutěží jsme se tedy všichni měli možnost poučit o světě a životě – na zajímavé stáže u renomovaných zaměstnavatelů dosáhnou ty studentky, které jsou jednak krásné, ale také jim není proti mysli na povel nastavit pozadí a dle povelů jím zatřepat.

Pokud mezi takové ženy nepatříte, je možné, že jste muž, pak není čeho litovat. Pokud ale nejste muž a jste JEN žena, která nemá na castingu Miss šanci a stejně byste rády dobrou pracovní stáž a solidní pracovní místo, nezbyvá Vám nic jiného než zapojit se do skutečné soutěže o královnu intelektu.

Na výšce

Studuji vysokou školu a z přístupu některých vyučujících (žen!), se mi často ježí chlupy. V ročníku máme ženy a muže v poměru asi 25:1, přesto kdykoli se jedná o složitější úkoly hlavně technického rázu, vyučující se téměř výlučně obrací na muže a automaticky předpokládají, že jsou šikovnější, schopnější a chytřejší. Takže například když nefungují repráky, běžně slyším prosbu: „Je tady nějaký šikovný student, který tomu rozumí a mohl by mi pomoci?“, což v sále přeplněném ženami zní opravdu směšně. Zvlášť, když ti studenti nijak technicky zdatní nejsou.

Je to ovšem slabý odvar proti tomu, jak probíhala zkouška z jednoho předmětu na předchozí škole, právnické fakultě. Uprostřed ústního zkoušení si najednou začal pan docent stýskat, že v minulosti společnost ještě fungovala, ale teď ta moderní hnutí všechno převrátila naruby a každý přece ví, že jediné správné místo pro ženu je v domácnosti u plotny, protože na nic jiného se nehodí. Vyjeveně jsem na něj hleděla a uvažovala, jestli si uvědomuje, komu a kde to říká, ale mlčela jsem dál a jen chápavě pokyvovala hlavou. Tu zkoušku jsem opravdu potřebovala udělat. Dodnes si to trochu vyčítám.

Andrea

Nejlepší pedagog na škole

Vyučující na mé fakultě technického zaměření, který byl oceněn jako nejlepší pedagog na fakultě, neváhá přednášky obzvlášťňovat sexistickými vtipy. Například jeho poslední, v němž hodnotil uživatelskou přívětivost programovacího jazyka: „To máte jako se ženskýma. Dokud se jim neřekne, tak nic. Ale když se jim poručí, tak to jde.“

Toto je „nejlepší pedagog“ na fakultě, jací jsou pak asi ti ostatní. Jsem si jistý/á, že i on je jeden z těch, co se diví, proč je tak málo žen v technických oborech.

Jan/a

O sexistickém tričku, které přistálo na kometě

Petra Havlíková

Začněme tím nejdůležitějším. Nevím, jestli jste si toho všimli – a já doufám, že ano, zvláště pokud vědu milujete stejně jako já – ale lidstvo přistálo na kometě. To je vážně ohromná zpráva. Sonda Rosetta dosedla na povrchu komety jménem 67P/Čurjumov-Gerasimenko. Má to sice své mouchy, ale napoprvé je to skvělý výsledek, o němž si určitě přečtete více.

Stalo se však něco, co vzbudilo snad ještě vášnivější diskuzi, než samotné přistání. Tedy alespoň podle Facebooku a Twitteru, kde probíhají opravdu bouřlivé diskuze o tričku, které měl na sobě Matt Taylor, jeden z vědců projektu Rosetta. Potištěné tričko někoho urazilo, u jiného urazilo jeho módní vkus a další urazilo, že si někdo proti triku dovolil něco říct.

Košile Matta Talyora je totiž potištěna polonahými kreslenými blondýnami. A na Twitteru a následně dalších sociálních sítích se rozpoutalo peklo, které odstartoval tweet od producentky a designérky Rose Eveleth: „*Ne, ne, dámy jsou úúúúplně vítány v naší komunitě, zeptejte se týpka v této košili*“.

Taylor se následně velmi emotivně omluvil za to, že jeho tričko mohlo někoho urazit. A nevím jak vy, ale já to tomu potetovanému sympatákovi upřímně věřím. Pokud by se Vám první tweet zdál sarkastický a ostrý, věřte, že autorka po Taylorově omluvě reagovala slovy: „*Je*

dobré slyšet, že Taylor uznal chybu a omluvil se. Teď můžeme zase oba pokračovat ve svých životech.“ Tímto mohl celý incident skončit jako nedorozumění, které se stává nám všem, když nenahlédneme kontexty vlastního jednání a stihnou nás nezamýšlené důsledky.

Hádáte správně, pokud si myslíte, že neskončil. Strhla se bouře. Celá aféra byla překřtěna na #shirtstorm (nebo #shirtgate podle vzoru #gamergate) a oba tábory zavelely k útoku. Jedna strana tvrdí, že feministky zničily Taylorovi život nebo alespoň životní okamžik. Druhá hlasitě obhajuje svou pozici, kdy se necítí ve vědě či technice vítaná a podporovaná a doplňuje to poznámkami o šovinistickém praseti.

To, co tady sledujeme, samozřejmě dávno není snahou o rozkrývání situace s tričkem plným nahotinek. Dávno jsme se přesunuli do symbolické roviny.

A je bláhové myslet si, že jde o symbolickou rovinu debaty o postavení žen a mužů ve vědě (i když se najdou velmi dobré texty i na toto téma). Nekladou se zde otázky, proč se ženy cítí osamocené a nepodporované natolik, že hlasitě proti symbolům tohoto vyloučení protestují. Považme, jde o lidi, kteří jsou ochotni jít s kůží na trh a veřejně říct – tohle nám nepřípadá fér, i když nás za to budete nenávidět (a nenávisť není nejhorší slovo, které se v debatách objevuje), nebudete

nám rozumět a odsoudíte nás, stejně nechceme mlčet.

Ukažme si to na jiném příkladu. Představte si, že se Vám stane něco, co budete považovat za nefér. A zde mě napadá jeden příklad pro muže: Třeba se rozvádíte a chcete vychovávat své dítě, ale soud ho svěří do péče matce. Uvidíte ho každý druhý víkend a možná ve středu odpoledne. A ještě s odůvodněním, že primární pečovatkou byla jeho matka, dítě je ještě malé a Vy to s ním neumíte. Říkáte si: „*Jak to může říct? Přece jsem vydělával, živil rodinu, to se snad nepočítá?*“ A budete mít naprostou pravdu. Jak se zachováte? Máte několik možností: Buď budete ticho a držet krok, užírat se lítostí, případně zkusíte zapomenout. Nebo řeknete, že to není fér, že s tím nesouhlasíte.

Ale posuňme se dál. Váš protest nic nepomohl, život šel dál, našel jste si novou partnerku a založil novou rodinu. Jak se budete cítit, když Vám švagrová se smíchem řekne, že své dítě neumíte obléknout, že ho držíte „prostě jako chlap“. Samozřejmě je to vtíp, zasmějete se mu. Co když to uslyšíte podesáté? A co když Vaši kamarádi projdou úplně tou stejnou soudní zkušeností, při které jim bude řečeno, že nejsou dost kompetentní, aby vychovávali své dítě?

Proč o tom mluvím? I symbolické jednání má na nás dopad. Je jednoduché říct „je to jen vtíp“ a „je to jen tričko“, ale nikdy nevíte, co se skrývá pod tímto povrchem. Proč myslíte, že některým ženám a některým mužům vadí sexismus?

Jak myslíte, že se cítí doktorandky, které si uvědomí, že mají oproti svým mužským kolegům asi tak čtvrtinovou šanci, že se stanou profesorkami? Nikdo jim v tom – samozřejmě – bránit nebude, ale statistika mluví jasně... A pokud se jim to povede, pravděpodobně to bude s tou drobností, že nebudou mít děti. Protože vypadnout na rok či na dva z progresivních vědeckých odvětví se rovná sebevraždě.

Jak se asi cítí ženy, které jsou na poradě s kolegy požádány, jestli by neuvařily kávu? A kdo jsou ty ženy, které nemlčí? A jaké mají důvody?

Podle komentářů jsou to hloupé frustrované megery, které nic neumí, a proto se rozhodly křičet. Však otcům přece také nikdo nebrání, aby se starali o své děti, mají úplně stejné šance je vychovávat jako ženy.

Je škoda, že jsme z debaty o jednom tričku nevytěžili více. Že jsme nemluvili o tom, jak nerovnost ve vědě vidí ženy a jak muži a co by situaci, kterou někdo vnímá jako nespravedlivou, pomohlo napravit. Protože sexismus nejsou zdaleka jen sexistická trička, ale snadno se může přehoupnout do výhružek smrti, jako se stalo Anitě Sarkeesian a dalším.

Hanča, Tonča a WTF

Během celého mediálního hřebu okolo dvojice českých cestovatelek, které strávily dva roky bůhví kde v zajetí v Afghánistánu, jsem nestačila zírat. Hanča? Tonča? Nezodpovědnost? Bla bla bla? Nasekat holčičkám na zadek?

Pročpak se o jiných jedincích, které potkal podobný osud a jednání o jejich propuštění budou patrně trvat roky, nepíše jako o zlobivém Pavlíkovi? Že by to bylo proto, že má pohlavní orgány vně těla a ne uvnitř? Tam bude asi zakopaný pes...

Petra

Média a všeobecná lhostejnost

Já nikomu nepřeju nic zlého, ale některým mužům bych přála, aby si alespoň jednou zažili, jaké to je nad každou větou uvažovat, jak ji formulovat, aby ji vůbec byla věnována pozornost, natož, aby byla brána vážně. V anonymní diskusi se to docela usnadní, když použijete mužský pseudonym. Na druhou stranu, jednou jsem se k tomuto triku přiznala a bylo mi řečeno, že lžu, protože žena není schopná argumentovat tak věcně...

Helena

Jdete do kavárny? Dítě nechte doma

Kubíček Větrovský

MF Dnes před pár dny zveřejnila článek o tom, že některé kavárny ruší dětské koutky a že někteří majitelé a majitelky kaváren dokonce rodiče s malými dětmi ve svých podnicích nevidí rádi. Diskusi to vzbudilo velkou. Ozvali se ti, kteří v kavárně touží po klidu a dětský projev je ruší, i ti, kteří do kaváren s dětmi chodí běžně a cítí se dotčeni či dokonce svým způsobem vyloučení.

A právě toto vyloučení je pro mě nejpodstatnějším momentem diskuse. Pokud a priori vyloučím rodiče (co si budeme povídat, většinou matky) s malými dětmi (do kolika je dítě malé na to, aby navštěvovalo kavárnu?) z jakéhokoli veřejného prostoru a seberu jim možnost o sobě a svých dětech rozhodovat s ohledem na vlastní životní styl, specifika a zájmy, určuji tím umělou pausální hranici, která může být diskriminační. Pro matky, jejichž děti jsou tiché a poslušné. Pro matky, jejichž děti sice tak tiché a poslušné nejsou, ale stále se chovají tišeji a poslušněji, než kdejaký ovíněný štamgast nebo příliš hlasité rádio (a že je takových v kavárnách dost – a požádat obsluhu o ztišení je stejně snadné, jako požádat o ztišení matku příliš hlučného děcka), anebo třeba diskutující sociální vědci a vědkyně – a takových kavárenských debat jsme všichni zažili dost.

Jen z toho titulu, že jsme rodiče, bychom se těchto debat evidentně měli vzdát,

popřípadě hledat hlídání, abychom mohli děti nechat doma, tam kam patří. Mezi hračky, které pro ně byly speciálně vyvinuté, aby se rozvíjely úměrně svému věku. Neprospělo by ale dětem čas od času, kdybychom je vzali do svého světa, místo toho, abychom svůj svět tomu jejich domnělému buď přizpůsobili, nebo se ho rovnou téměř úplně vzdali?

Aby bylo jasno: v každé skupině se najdou lidé, kteří neberou ohled na ostatní, neúměrně třískají hrnečky o podšálky, hrají na piáno ve chvíli, kdy si někdo jiný chce nerušeně číst, nebo zaníceně hodnotí včerejší zápas či film. Vykazujeme je ale do nějakých zvláštních prostor? A poznáme je předem, když do kavárny vstupují?

Pro ilustraci dodávám, že se svými staršími syny jsem dokončila vysokou školu, a od nejmladšího jsem nebyla na mateřské dovolené ani jeden den, protože jako novinářka na volné noze a s ohledem na naši rodinnou situaci jsem si žádnou dovolenou nemohla dovolit. Dítě se mnou absolvovalo desítky rozhovorů a reportáží. Výjimečně sice začalo rušit, ale nikdy to rušení nezabralo víc než pár vteřin, protože buďto se mu dostalo mléka, nebo jsem požádala o krátkou pauzu na to, abych zjistila, co se děje a dítě uklidnila.

Když přítomnost dítěte s úsměvem přijala spisovatelská dvojice Erik Axl Sund

nebo Peter May, když ho bez mrknutí oka zvládli v tiskárně knih v Braillově písmu nebo v záchrané stanici pro dravce, když mi tihle lidé jako matce důvěřovali, že dokážu odhadnout, co si mohu a nemohu se svým dítětem dovolit, proč by to nemohli udělat i kavárníci a kavárnice?

V diskusi jsem se setkala i s názorem, že jsou tu přece výhradně dětské kavárny a cukrárny, kam s dítětem bez obav můžu přijít. Jenomže já nechci – v drtivé většině případů jde o místa, kde „dětský“ rovná se příšerně barevný, přelazený a ušišlaný. Nechci sebe ani své dítě separovat do kýčovitě barevné kóje s krtečkem – chci, aby se slušně chovalo v důstojném prostředí, aby se učilo sociálním vazbám a normám a tomu, co je a co není přijatelné. Chci, aby mě doprovázelo v mém životě a učilo se tak. Když bude rušit, řeknu mu to. Když bude rušit a já budu mít pocit, že neruší, řekne mi / mu to někdo jiný. Je to běžná sociální interakce, moment, kdy si můžeme cokoli vyjasnit, a kdy dítě pozná, jak to na světě chodí. Uvidí, že mě nespokojený spolunávštěvník kavárny nebací autíčkem po hlavě, ale že mě slušně požádá, já se omluvím a zjednám nápravu.

Samozřejmě, že svůj život přizpůsobuji tomu, že mám dítě – ale ne vždy a všude.

Diskuse o tom, kam dítě smí/nesmí, vypovídá o našich kulturních a společenských mantinelech. Zatímco v některých jižních zemích je úplně normální přítomnost dítěte se svými rodiči venku ve společnosti i kolem půlnoci, u nás se na Vás zle dívají spolucestu-

jící v tramvaji už kolem půl desáté večer – protože to už má přece správné dítě dávno spát, a jeho matka uživat chvíle volna, popřípadě něco vyprat a poklidit.

Bývalá spolužačka z vysoké mi vyprávěla, že v Dánsku je normální brát s sebou dítě i do knihovny, protože tam jsou na děti zařízení – mají pro ně dětské koutky a interaktivní hry, aby nerušily přes míru. U nás takové vymoženosti nemáme, zato máme několikaletou rodičovskou dovolenou, kterou považujeme za luxus, nikoli za omezení, kterým pro mnoho matek (chtěla bych korektně napsat rodičům, ale statistika je neúprosná) v konečném důsledku je. Protože kromě toho, že ztratí kontakt se svou prací, by očividně mohly ztratit i možnost chodit do kaváren – nebo se při vstupu do nich se svým dítětem cítit jen trpěné.

Přítom – tržní moment na závěr – já si kvůli dítěti v kavárně obvykle neobjednávám jen svoje espresso, ale k tomu ještě mošt a ten nejlákavější dort.

S dalšími matkami já se nestýkám

Jednou z věcí, která mě zaráží, je sexismus ze strany jedné skupiny matek vůči jiným. Většinou rozhovory plynou zhruba takto:

No, já nemám žádnou kamarádku s dětmi, já se s ostatními matkami nestýkám. To víš, nechci pořád mluvit jen o dětech a plenkách. Já chci nějakou diskuzi na úrovni.

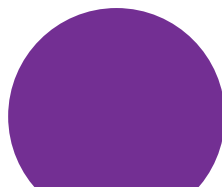
Nejhorší na tom je, že pak všichni okolo pokyvují hlavami. Jasně, to chápu, taky bych se nechtěl bavit s nikým s nižší inteligencí.

Dominika

Otec s dítětem v nemocnici

Můj muž byl před dvěma měsíci s dvouletou dcerkou, která měla jít na operaci, v nemocnici. Hned u příjmu byl dotázán, kde je matka dítěte. Tak řekl, že doma. Jiná sestra se ho ptala, jestli je doma s jiným dítětem a až když přikývl, tak už se ho nikdo neptal. Asi byl omluven. Následně mu ta sestra, co se ho ptala na matku dítěte, dávala neustále najevo, že vše dělá špatně. Dítě nemělo prezůvky a další drobnosti. Špatně vše samozřejmě dělal, protože je chlap.

Julie

Proč má feministka doma růžovou princeznu?

Kristýna Pešáková

Ještě před tím, než jsem měla dítě, jsem se nejednou pozastavovala nad rodiči, kteří oblékali své dcery od hlavy k patě do růžové. Co jsem nechápala ještě více, bylo, když mé feministické aktivistické kamarádky přišly na ženskopravní schůzky doprovázeny svými dcerami v růžových princeznovských šatech.

Říkala jsem si: „*Vždyť je přece feministka!*“ v organizaci máme knihovnu plnou publikací typu *Růžový a modrý svět* upozorňující na genderové stereotypy ve výchově a ve vzdělávání, tak proč feministky dcerám kupují šaty, které jsou zosobněním toho, co se po ženách v naší společnosti chce? Být krásná, typicky žensky oblečená a čekající na obdiv okolí? Jak jsem se už ale víckrát v životě přesvědčila, některé odsudky druhých, byť jen tajně v mé hlavě, jsem si později zažila ze strany těch, které jsem soudila.

Když jsem zatoužila mít dítě, moc jsem si přála, aby se mi narodila dcera. Nezávislá, chytrá, trochu divoká a taky trochu zlobivá. Když se mi pak dcera skutečně narodila, říkala jsem si, že udělám všechno pro to, aby žila šťastně a aby se rozvíjela podle toho, co ji bude bavit, ať už to bude pro holku typické nebo ne. Stejně tak aby mohla mít ráda kohokoliv, ať už to bude kluk, holka nebo nějaká jiná osobnost. Říkala jsem si, že ji budu chválit a podporovat v tom, co dělá a vyvaruji se hodnocení jejího vzhledu a oblečení.

Když byla malinká, nosila oblečení po svém bratránkovi, a když bylo potřeba něco nového, vysvětlovala jsem prodavačkám v obchodě, že je jedno, jestli chci ty dupačky pro holku nebo pro kluka a že i holka je může mít zelené. Jakmile ale trochu vyrostla, začala chodit do školky a poznávat holky a kluky svého věku a taky ty starší. Ve školce si zamílovala starší holčičku, která se strašně ráda oblékala jako princezna a chovala se tak. Stejně jako ostatní dívky (a jeden kluk), se i má dcera tímto princeznovským fenoménem časem nechala strhnout. Postupně přestávala chtít chodit do školky v kalhotách a teplácích, až se stalo, že teď v jejím šatníku tyto svršky téměř chybí. Také jsem si všimla, že když přichází do školky, s ostatními dívkami se poměřují, jaká z nich má ten den jaké šaty.

A podobné je to i s hračkami. Od malička jsme jí nabízeli různé typy hraček, aby si sama vybrala, co ji baví. Nejraději měla (i vzhledem k věku) vše, co se hýbalo: autíčka, vláčky, míče... Postupně jí nejen babičky začaly aktivně nabízet také panenky a plyšové hračky. Panenky ze začátku hodně odmítala a vypadalo to, že ji nebaví, protože jí ale byly aktivně nabízeny, nakonec si s nimi nyní hraje téměř nejraději. (Plyšáci ale zůstali naprosto bez zájmu.)

A tak si říkám, chci-li ji v tom, co dělá a má ráda, podpořit, mám jí kupovat princeznovské šaty a anorektickou

panenku Barbie? Nebo jí ve snaze ochránit ji před mýtem krásy tuto panenku nekoupit?

Rozhodla jsem se pro kompromis. Podporuji ji v její volbě, ale snažím se jí pokud možno vše vysvětlovat. Nechávám ji si své oblečení vybírat (pravda, je-li tak blyštivé, že by se za ní i na queer parade otáčeli, trochu ji krotím) a i jednu anorektickou panenku jsme jí koupili, ale zároveň s ní mluvíme o tom, že takto nevypadá normální postava. A doufám, že až bude starší, bude na takové diskuse čím dál více prostoru, abych ji mohla podpořit v její volbě, která už bude skutečně více uvědomovaná, než teď, když jsou jí čtyři roky. A ať už si vybere růžové princeznovské šaty, hipsterský model, nebo tepláky, rozhodně ji v tom podpořím, protože budu doufat, že už má dostatek informací.

No a teď mi nezbyvá, než vydržet komentáře z aktivistického okolí, které se mě ptají: „*Ty ji jako feministka oblékáš takhle do růžové, jo?*“ Protože už vím, že rodiče nejsou jediní, kdo své děti ovlivňují. Jsou tu taky prarodiče, sousedi a susedky, kolemjdoucí, školka a děti v ní, dětská hřiště, časopisy, hračkářství, pohádky a nečekaně vyskakující reklamy na YouTube, reklamy v televizi a filmy pro děti... Zjišťuji, že je poměrně těžké vytvářet pro svou dceru prostředí, v němž má člověk široké možnosti volby. A ne vždy mám síly mluvit o alternativách či kriticky komentovat vše, co se kolem ní děje.

Taky si vzpomínám na slova kolegy, když jsem byla těhotná: „*Však uvidíš, až budeš mít dítě, ten feminismus tě přejde.*“ A teď vím, že právě naopak. Protože na životě své dcery jasně vidím, jak silný je tlak na dívky a jak brzy jsou tlačeny do toho, aby odpovídaly představě o typické dívce.

FEMAG.cz

SEXISMY.CZ

Projekt je realizován za finanční podpory Úřadu vlády České republiky a Rady vlády pro rovnost žen a mužů.